

Samba AS
Røtingavegen 4

5216 LEPSØY

Adm.enhet: Kyst- og havbruksavdelingen
Saksbehandler: Thorsen/Aksnes
Telefon: 92060547/99691466
Vår referanse: 17/17626
Deres referanse:
Dato: 29.03.2019

Samba AS - Avslag på søknad om utviklingstillatelse

Fiskeridirektoratet viser til søknad fra Samba AS (heretter «Samba» eller «søker»), datert 17. november 2017. Samba søker om seks utviklingstillatelse for en prosjektperiode på fire år.

1. Konseptet

Konseptet «Hjulet» er formet som en horisontal sylinder med nett i begge endeveggene og på sideflatene. Sylindere skal ha kantete vegger for å kunne dele opp sideflatene i flere sektorer. Ifølge søknaden kan sylindere kontrollert roteres om sin egen akse med en valgt vinkel. Sylindere skal ligge med aksene i vannoverflaten, slik at den delen av «Hjulet» som er over vann kan tørkes og vaskes. Dette er ifølge søker miljøvennlig da det ikke vil være behov for impregnering av noten. Rotasjonsvinkelen skal være +/- 180 grader.

Et ytre skall av presenning skal kunne roteres 180 grader rundt sylindere. Når hjulet roteres og denne delen kommer under vann vil den nedsenkede delen av sylindere bli som en lukket tank. Ifølge søker vil dette være en fordel under fôring, da fôrspill kan bli samlet opp og brukt i for eksempel en bioreaktor. Videre hevdes det at denne funksjonen vil være hensiktsmessig med tanke på avlusning eller ved høy algekonsentrasjon. Søker opplyser videre at ved høy algekonsentrasjon kan vann hentes inn fra dypere lag av vannsøylen med lavere algekonsentrasjon. Sylindere skal også kunne roteres slik at eksempelvis kun 90 grader av den lukkede delen er under vann. Ifølge søker vil man på den måten kunne samle opp fôrspill uten å hindre gjennomstrømning av vann.

«Hjulet» skal ifølge søker opplagres i en flyteramme. Den foretrukne løsningen er ifølge søker en flyteramme med totalt 6 «hjul». Tegningene som er lagt ved søknaden viser også 6 «hjul» satt sammen i en stålramme. Søker opplyser imidlertid om at det i dette prosjektet blir maksimalt 3 «hjul».

Et «hjul» skal være 30 meter langt, ha en diameter på 55 meter og et undervannsvolum på 35 600 m³. Søker legger opp til en tetthet på 25 kg per m³ i slutten av produksjonssyklusen. Hjulets sideflater skal være sammensatt av 12x6 plane notpaneler der hvert panel dekker en sektor på 30 grader og er 5 meter langt. Minst ett av notpanelene skal være hengslet for tilkomst. Den flytende rammen som hjulene skal stå i skal ha rekkverk, gangveier og være brede nok til å kjøre gaffeltruck på.

Søker opplyser at «Hjulet» skal kunne låses fra å rotere i dårlig vær. Hvis sylindren opereres som lukket må det ifølge søker tilføres ekstra oksygen. Dette kan skje ved for eksempel dyser integrert i strukturen.

Konseptet skal ha et instrumenteringssystem med sensorutrustning som omfatter blant annet notintegritet, «hjulets» orientering, oksygeninnhold, strøm, roterbar sensorramme, sjokk og vibrasjon. Hver undervannsseksjon skal inneholde en node som er tilkoblet sensorer.

«Hjulets» rotasjonsposisjon skal overvåkes ved hjelp av en helningsmåler. Ifølge søker kan helningsmåleren for eksempel bestå av tre akselerometer som i tillegg kan detektere støt og vibrasjoner. Søker opplyser at sensorer som skal måle strøm, temperatur og oksygen skal brukes enten på innsiden av sylindren eller på utsiden eller begge deler.

Panelnøtene skal inneholde elektriske ledere som skal fungere som sensorer slik at brudd i lederne skal indikere brudd i en maske. Deteksjonen av et slikt brudd skal føre til at «Hjulet» roterer og at hullet løftes over vannflaten i løpet av to minutter. Søker opplyser om at dersom maskestørrelsen er slik at en tråd kan ryke uten at fisken kommer seg gjennom er systemet «single-fault-safe». Endeflatene på hjulet kan også seksjoneres og instrumenteres.

Hjulet skal ha et roterende skyveskott for å trenge fisken. Skyveskottet skal bestå av fagverk og være opplagret i pongtongene. Funksjonen er å hente fisk når merden skal tømmes. Dette skal ifølge søker, sammen med kanaler i flottøren koblet til brønnbåt eller avlusningsanlegg, gi god kontroll og det forventes å redusere stress og skade på fisken sammenlignet med konvensjonelle metoder.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til søknaden.

2. Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5.

Fiskeridirektoratet viser særlig til følgende:

§ 22. Særlige formål

(..)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. *Generelle vilkår for tildeling og fornyelse*

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. (..)

§ 23b. *Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling*

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere (..)

3. **Fiskeridirektoratets vurdering**

I tråd med praksis som ble innført 15. juli 2017 har søker i e-post 30. august 2018 fått varsel om at saken ville bli tatt opp til behandling, og at eventuell supplerende informasjon kunne sendes inn innen tre uker. Søker har ikke sendt inn supplerende informasjon. Fiskeridirektoratet vurderer at søknaden er tilstrekkelig opplyst til å kunne tas til behandling, jf. forvaltningsloven § 17.

Det følger av laksetildelingsforskriften § 22 andre ledd at «[a]kvakultur av matfisk til utvikling [utviklingstillatelse] skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode». Fiskeridirektoratet kan innvilge utviklingstillatelse «etter en faglig vurdering», jf. laksetildelingsforskriften § 23 første ledd. Det er oppstilt særskilte tildelingsvilkår for utviklingstillatelse i forskriften § 23b. Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse¹ at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelse bygger etter dette på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og betydelig innovasjon. Det stilles strenge krav for å få tildelt utviklingstillatelse og listen for å få slik tillatelse ligger høyt.

Innovasjon

Søker kan få tildelt utviklingstillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som blant annet innebærer «*betydelig innovasjon*», jf.

¹ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet.

laksetildelingsforskriften § 23b. Ifølge retningslinjene vil hva som skal anses som betydelig innovasjon være en skjønnsmessig vurdering. Direktoratet tar utgangspunkt i definisjonen av hva som er utviklingsarbeid og vurderer om det konkrete prosjektet vil innebære tilstrekkelig innovasjon.

Retningslinjene viser til Statistisk sentralbyrå sin definisjon som definerer utviklingsarbeid som «...systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.» Med utgangspunkt i denne definisjonen og presiseringen i retningslinjene legger Fiskeridirektoratet til grunn at det stilles krav om at innovasjonen innebærer ny eller vesentlig forbedret produksjonsteknologi. Det stilles også krav om at innovasjonen er «betydelig».

Til tross for den usikkerheten som alltid er til stede i et utviklingsarbeid må det gjennom søknaden sannsynliggjøres at den omsøkte teknologien kan realiseres for at innovasjonspotensialet skal vurderes som tilstrekkelig høyt. Det er derfor ikke tilstrekkelig med konseptskisser og vage beskrivelser for å oppfylle innovasjonsvilkåret. Det kan naturligvis ikke kreves dokumentasjon av samtlige detaljer i konseptet, men det må kunne forventes et visst nivå på innledende analyser som viser at konseptet kan utvikle teknologi som oppfyller formålet, samt har et tilstrekkelig sikkerhetsnivå. Hvis ikke søker har sannsynliggjort at prosjektet vil kunne gjennomføres, slik at ny og forbedret produksjonsteknologi faktisk utvikles, vil det ikke være tilstrekkelig at søker har en idé som i teorien kan være god.

Konseptet som skisseres er en halvt nedsenkbar sylinder som skal rotere rundt sin egen akse. Til tross for at det omsøkte konseptet bærer enkelte likhetstrekk med andre konsepter som det er søkt om utviklingstillatelse til, kjenner ikke Fiskeridirektoratet til at lignende anlegg eksisterer i dag. Fiskeridirektoratet vurderer dermed at utformingen av konseptet er et nyhetselement.

Søker skisserer et konsept som skal kunne samle opp slam når det er lukket, eliminere groe og unngå bruk av impregnering for å spare miljøet. Søker opplyser at konseptet skal redusere sannsynligheten for at rømming inntreffer ved god design basert på roterende sylindrisk not, instrumentell overvåking, rask responstid ved notalarm og rask forskriftsmessig reparasjon eller utskiftning av skadet notpanel. Konseptet virker å være på et tidlig stadium der søker i liten grad presenterer faktiske løsninger, men heller muligheter til løsninger.

Fiskeridirektoratet vurderer at enkelte elementer av konseptet, slik som slamoppsamling kan være et positivt bidrag til miljøet. Imidlertid fremstår det som at noten i hovedsak skal driftes åpen og slamoppsamling blir kun presentert som en mulighet uten noe videre beskrivelse i søknaden. Når det gjelder rømming vurderer direktoratet at elektriske ledere i

panelnøtene som skal kunne detektere hull er en nyhet. Løsningen er imidlertid ikke underbygget med teknisk dokumentasjon.

Oppsummert vurderer Fiskeridirektoratet at det omsøkte konseptet innebærer noen nyhetslementer sammenlignet med eksisterende teknologi. Fiskeridirektoratet vurderer imidlertid at innsendt dokumentasjon er mangelfull på flere sentrale punkter.

I utgangspunktet skal en innsendt søknad oppfylle de kravene til dokumentasjon som følger av retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse. Det følger av den ikke-uttømmende listen over dokumentasjon som bør legges ved søknaden (på s. 2 i retningslinjene) at det i søknader om utviklingstillatelse bør gis en inngående beskrivelse av prosjektet. Videre fremgår det at en slik beskrivelse bør omfatte en redegjørelse av hvordan prosjektet skiller seg fra tidligere teknologi og at også mer detaljert teknisk dokumentasjon, slik som dimensjonerende konstruksjonsanalyser bør inngå. Det fremgår også av listen i retningslinjene at søknaden blant annet bør beskrive hvordan krav til fiskehelse skal ivaretas.

Dokumentasjonen som er lagt ved søknaden er mangelfull. Det er lagt ved en del enkle tegninger av konseptet. Disse illustrerer hvordan 6 hjul blir satt sammen i en flyteramme, mens det omsøkte prosjektet ifølge søker maksimalt skal være 3 hjul.

Vedlagte beregninger/analyser av sylindere og ramme til skyveskott mangler beskrivelse av forutsetninger, forklaringer av resultater, diskusjoner og konklusjoner. Fiskeridirektoratet vurderer derfor at disse beregningene/analysene som er lagt ved søknaden ikke kan benyttes til å vurdere konstruksjonens tekniske realiserbarhet.

Søker opplyser om at «*[s]tiv plattform i stål vil gi forbedret sikkerhet for personell ettersom det blir meget stabilt og det vil tåle hardere vær enn dagens bevegelige flytere*». Disse påstandene er ikke begrunnet i form av beregninger. Flyterammen som hjulene skal kobles til for oppdrift er i liten grad beskrevet og det er ikke lagt ved noen beregninger av denne. Søker opplyser om at vann kan hentes fra dypere vannlag, og på en illustrasjon er det vist rør som går fra flyterammen og ned i sjøen. Utover dette er det ikke videre beskrevet hvordan løsninger rundt dette vil fungere.

Søker skriver at prinsippene for fortøyning på eksisterende lokaliteter vil kunne benyttes uten å beskrive fortøyning noe mer.

Det er gjort en preliminær analyse av en halvsylindrisk merd med tett not for å estimere kreftene i innfestningspunktene til merden. Dette fremstår for direktoratet som en veldig forenklet analyse basert på flere antakelser.

Søker har ikke beskrevet hvordan de har tenkt å ta ut slam fra anlegget når det er lukket. Søker skriver også at det er hensiktsmessig med lukket anlegg med tanke på avlusning. Hvordan avlusningen er tenkt å foregå er heller ikke beskrevet. Av søknaden fremgår det at

det vil være hensiktsmessig med oksygenering når merden er lukket. Utover det er det ikke beskrevet hvordan fiskevelferd i lukket posisjon vil ivaretas.

Fiskeridirektoratet har etter dette kommet til at dokumentasjonen i søknaden ikke underbygger at konseptet kan realiseres som beskrevet. Fiskeridirektoratet er derfor kommet til at søknaden fra Samba ikke oppfyller kravet om «*betydelig innovasjon*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

Ettersom Fiskeridirektoratet har kommet til at vilkåret om betydelig innovasjon ikke er oppfylt, går vi ikke inn på vurderingen av hvorvidt prosjektet oppfyller de øvrige vilkårene for tildeling av utviklingstillatelse etter laksetildelingsforskriften § 23b.

4. Vedtak

Fiskeridirektoratet har kommet til at det omsøkte prosjektet ikke oppfyller vilkåret om «betydelig innovasjon», jf. laksetildelingsforskriften § 23b. Direktoratet avslår etter dette søknaden fra Samba AS om seks utviklingstillatelse.

5. Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28, se vedlagt skjema. Klagefristen er tre uker.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Samba AS Røtingavegen 4 5216 LEPSØY

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

Vedlegg

Klageskjema Samba